

Sprawozdanie T-wa Księgarza Pracy
Potnej ... za r. 1914/15.

SPRAWOZDANIE

TOWARZYSTWA

Popierania Pracy Rolnej i Rzemieślniczej

wśród żydów w Królestwie Polskiem

za rok 1914/15.

WARSZAWA

1915 r.

<http://rcin.org.pl>

SPRAWOZDANIE

TOWARZYSTWA

Popierania Pracy Rolnej i Rzemieślniczej

wśród żydów w Królestwie Polskiem

za rok 1914/15.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat
Tel. 25-68-42

WARSZAWA

1915 r.

23.741

Zarząd i Skład Towarzystwa.

Zarząd Towarzystwa w okresie sprawozdawczym składali:

- Pp. Michał Bergson, Prezes
Stanisław Natanson, Wiceprezes
Józef Kernbaum, Skarbnik
Stanisław Srebrny, Referent
Piotr Bekerman,
Edward Berson,
S. Bregman,
S. Dickstein,
Bronisław Eiger,
Bronisław Goldfeder,
Bernard Kaftal
Feliks Wiślicki.
- } Członkowie.

KOMISJĘ REWIZYJNĄ:

- Pp. Henryk Eisenman,
Bernard Lauterbach,
Herman Lewy,
Kazimierz Natanson,
Henryk Welt.

Na początku roku sprawozdawczego Towarzystwo posiadało 230 członków, w końcu liczba członków wynosiła 242 (oprócz Oddziałów).

Towarzystwo posiadało oddziały prowincjonalne w Kaliszu, Lublinie, Płocku i Włocławku. Liczba członków w Oddziałach wynosiła 175 ¹⁾.

---

¹⁾ Według danych na 1/VII 1913. Dane za rok sprawozdawczy w czasie właściwym, z powodu wypadków wojennych, nadejść nie mogły.

Działalność Towarzystwa.

I. Uwagi ogólne.

Działalność Towarzystwa w roku sprawozdawczym została zakreślona w kierunku przygotowanym przez poprzednie lata rozszerzonej pracy Towarzystwa według następującego programu:

W sprawach popierania pracy:

I. **Rolnej:** ulepszenie Fermy (szkoły rolniczej) w Częstoniewie i otwarcie przy niej specjalnych kursów warzywnictwa.

II. **Rzemieślniczej:**

- a) Prowadzenie Warsztatów **instrukcyjnych** i instrukcyjno - zarobkowych w celu skierowania na drogę pracy produkcyjnej osób w wieku starszym,
- b) Tworzenie Warsztatów **zarobkowych** specjalnie dla bezdomnych,
- c) Założenie Kursów wieczornych dla rzemieślników,
- d) Utworzenie Uczelni Rękodzielniczej, czyli szkoły przygotowawczej z nauki rzemiosł i przedmiotów ogólnie kształcących dla chłopców, mających w przyszłości pracować w rzemiosłach.

Wskutek wojny, srożącej się na terenie naszego kraju, a która przypadła prawie na samym początku roku sprawozdawczego, ucierpiały instytucje, powołane dawniej przez nas do życia, a mianowicie:

Warsztaty: cementowo-betonowy w Warszawie i koszykarski w Krasnymstawie.

Warsztat cementowo-betonowy powstał I/VI 1914, a już 30 lipca w przeciągu kilku godzin musiał być uprzątnięty na rozkaz władz wojskowych, które zajęły gmach przy ul. Pokornej № 12. Nie obyło się to bez poważnych strat materialnych dla Towarzystwa na skutek niemożności uprzątnięcia towaru jeszcze niewysuszonego. Szlżak - instruktor został wydalony wgląb Cesarstwa i pierwsza w kraju szkoła zawodowa cementowo - betonowa musiała przestać istnieć w 2 miesiące po jej zorganizowaniu.

Warsztat koszykarski w Krasnymstawie, jeden z pierwszych warsztatów Towarzystwa, padł na skutek działań wojennych, które zniszczyły go zupełnie. Wychowawcami zajęł się Lubelski Oddział Towarzystwa, który też przejął pozostałe ruchomości i narzędzia.

Starania w kierunku **rozszerzenia akcji T-wa na prowincji** w warunkach ostatniego roku sprawozdawczego były oczywiście bardzo utrudnione, aczkolwiek T-wo robiło i w tym kierunku wysiłki: delegat T-wa wyjeżdżał w czerwcu 1915 w sprawie zorganizowania Warsztatów Zarobkowych do Siedlec; podtrzymywany był też kontakt między T-wem a jego Oddziałem w Lublinie.

Za to w Warszawie Towarzystwo dla przyjęcia ze skuteczną pomocą licznym bezdomnym rzemieślnikom, którzy, zmuszeni do opuszczenia swoich siedzib, schronili się do naszego miasta, stworzyło czasowe placówki pracy, organizując przy poparciu Centralnego Komitetu Obywatelskiego **Warsztaty Zarobkowe** i pozyskało nadto pewne fundusze na przychodzenie z pomocą pieniężną lub też w formie maszyn tym z rzemieślników, którzy powracać będą do dawnych miejsc zamieszkania.

II. Praca rolna.

Majątek T-wa Częstoniew w powiecie Grójeckim ma przestrzeni 1157 morg. 60 pr. Z tego:

wydzierżawiono	630 m.	
na Fermę Rolniczą przeznaczono	406 m.	214 pr.
Kolonje urządzono na	120 m.	
nieużytków		246 pr.

W majątku tym były czynne:

a) Ferma (szkoła) rolnicza.

Do gospodarstwa Fermy należało:

Lasu, zarośli i ziemi z pod wyciętego lasu . .	92 m.	037 pr.
Ziemi ornej (oprócz 40 m. tymczasowo z pod lasu)	182 m.	018 pr.
Pastwisk i łąk	215 m.	207 pr.
Ogrodu owocowego	8 m.	074 pr.
„ „ warzywnego	4 m.	062 pr.
Szkółek	3 m.	090 pr.
Pod zabudowaniami, parkiem, pasieką i cegielnią	9 m.	163 pr.
Chmielnika i wierzby koszykarskiej	3 m.	127 pr.
Stawów zarybionych	7 m.	231 pr.
Drogi i nieużytki	12 m.	221 pr.

Inwentarz Fermy składał się na początku i w końcu roku sprawozdawczego z:

Koni	16	13
Zrebiąt	4	3
Buhajów	1	1
Krów	30	23
Młodzieży	15	6

Liczba wychowañców wynosiła w dniu I/VII 1914 osób 20, w końcu zaś roku — 10 wychowañców oraz 4 praktykantów.

Działania wojenne odbiły się znamienne na całym biegu życia Fermy. Powołany pod broń ogrodnik został zastąpiony przez dwóch praktykantów wychowañców Fermy Ogrodniczej w Częstochowie.

Bezpośrednie działania wojenne zaczęły już odbywać się na terytorjum Częstoniewa z końcem lata 1914, a częste rekwizycje pozbawiły Fermę części inwentarza martwego i żywego; pomimo to straty materialne były stosunkowo niewielkie.

W znacznie gorszych warunkach znalazła się szkoła, a Zarząd Fermi w obawie o los wychowañców trzykrotnie musiał zarządzić ich wyjazd do Warszawy. 1 lutego 1915 r. gmach szkolny i część mniejszego mieszkalnego zajęły władze na szpital wojskowy dla chorych zakaźnych. Szpital ten, urządzony na 120 łózek, był obsługiwany przez kilkadziesiąt osób (lekarzy, sióstr miłosierdzia, felczerów, niższej służby i t. d.) Oczywiście wobec takiego stanu rzeczy zajęcia uczniów w roku sprawozdawczym nie mogły się odbywać systematycznie, a do nowych zapisów wcale nie można było przystąpić.

b) Kolonje rolnicze dla żydów.

Liczba kolonji dotychczasowych (7 kolonji) nie uległa zmianie. Koloniści ucierpieli bardzo wskutek niepewności sytuacji oraz powinności przymusowych, natomiast bezpośrednich strat wskutek działań wojennych prawie wcale nie ponieśli.

III. PRACA RZEMIEŚLNICZA.

1) WARSZTATY INSTRUKCYJNE:

a) Warsztat nauki szycia gorsetów.

W lokalu, łaskawie użyczonym przez p. Józefa Kona przy ulicy Nowy-Świat № 16, prowadzone były dwa kursy sześciomiesięczne. Każdy kurs obejmował:

- I. Obznajmienie się z maszyną i szycie. Szycie każdej części gorsetu i różnych szwów.
- II. Zestawianie gorsetów różnych fasonów według liter, oznaczonych na formie; wykończanie szwów i naszywanie plisek na stalki i fiszbiny. Wszywanie brykli.
- III. Kurs praktyczny: zdjęcie miary, krój gorsetów, wykończenie. Samodzielne uszycie gorsetu.

Przyjmowane były kandydatki z elementarnem wykształceniem od lat 16. Opłata rb. 15 za kurs.

Podczas każdego kursu pobierało naukę 20 dziewcząt. Należy zaznaczyć, że nawet mimo niepewnej ogólnej sytuacji, wychowanice znajdowały po ukończeniu kursu zatrudnienie.

Warsztat cieszy się powodzeniem, otrzymując liczne zamówienia prywatne.

b) Warsztat nauki szycia kapeluszy słomkowych.

W lokalu przy ul. Nowy-Świat 16, łaskawie użyczonym przez p. Józefa Kona, został otwarty IV kurs szycia słomkowych kapeluszy, który trwał od 15/X 1914 do 1/II 1915 r.

W okresie sprawozdawczym pobierało naukę 20 dziewcząt na 13 maszynach Towarzystwa; pozostałych maszyn użyczyli łaskawie Pp. Bielinki, Turrower i Kwintner.

Pomimo ciężkiego roku pracownice nasze znalazły zatrudnienie w fabrykach miejscowych.

Przyjmowane były kandydatki z elementarnym wykształceniem od lat 16. Opłata wynosiła 15 rb. za kurs.

c) Warsztat nauki wyrobów pończosznicych w Warszawie.

Warsztat ten do dnia 1/I 15 r. był prowadzony w Grójcu, lecz wskutek działań wojennych przeniesiony do Warszawy, został uruchomiony dnia 15/II 15 r. w lokalu, łaskawie użyczonym przez p. Józefa Kona przy ul. Nowy-Świat 16.

Kurs nauki trwał 4 miesiące. W okresie sprawozdawczym zapisało się 50 kandydatek, z których podczas 2 kursów korzystać mogło dla braku miejsc około 16 osób. Przyjmowane były uczennice w wieku od lat 15. Opłata wynosiła rb. 10 za kurs.

Obok Warsztatu instrukcyjnego został urządzony **Oddział zarobkowy**, w którym pracowało 16 osób z pośród kończących naukę w Oddziale Instrukcyjnym.

Od 1/V do 31/VI całkowity zarobek pracownic wynosił 500 rb. Produkcję Warsztatu zabierała firma Nikodem Berlinerblau, dostarczając materiał surowego.

d) Warsztat nauki tkactwa.

W lokalu przy ul. Śliskiej № 28 uruchomiony został dn. 1/V 1915 r. warsztat instrukcyjno-zarobkowy wyrobów tkackich dla kobiet bezdomnych.

Warsztatów w liczbie 10 na cel powyższy łaskawie użyczyła Pani Edwardowa Berson. Nauka była bezpłatna.

6-io miesięczny kurs nauki obejmował:

Pracę przy warsztatach ręcznych, a mianowicie: nawijanie przędzy ze szpul i motków, oraz tkanie różnych towarów.

Na początku pracowało 14 uczennic w wieku od lat 16 do 25, lecz po pewnym czasie dwie, jako niezdolne, usunięto. Przy nauce uczennice miały również i pewien zarobek (od 1/V—31/VI wypłacone rb. 100.)

e) Warsztat wyrobów garncarskich w Kałuszynie.

Warsztat zatrudniał w końcu roku sprawozdawczego 14 osób w wieku od lat 18 do 27.

Pośród pracujących było 8 osób zupełnie wykwalifikowanych przez Towarzystwo; tworzyli oni oddział zarobkowy. Jedynie warunki wojenne powstrzymały tych wychowanców od urządzenia własnych warsztatów samodzielnych. Jest jednakże nadzieja, że z nastaniem normalnych warunków stworzą oni nowe ośrodki pracy.

Warsztat w Kałuszynie borykał się z trudnościami wskutek braku wykwalifikowanych instruktorów — gliniarzy w kraju i odpowiedniej opieki miejscowej.

2. WARSZTATY ZAROBKOWE.

Dzięki poparciu i pod protektorem Centralnego Komitetu Obywatelskiego uruchomiło Towarzystwo I/III następujące Warsztaty zarobkowe:

- a) **szewcki,**
- b) **krawiecki,**
- c) **rymarski,**
- d) **bieliźniarski,**
- e) **rozdawnictwo bielizny do szycia do domów.**

W końcu roku sprawozdawczego w warsztatach tych pracowało:

a) w szewckim	76 osób
b) w krawieckim	32 „
c) w rymarskim	25 „
d) w bieliźniarskim	100 „
e) z rozdawnictwa brało robotę	30 „

Razem 263 osób.

Warsztaty zarobkowe były prowadzone przez specjalną komisję Towarzystwa z p. prof. S. Dicksteinem, jako przewodniczącym i p. Bronisławem Eigerem, jako wiceprzewodniczącym. Każdy oddział był prowadzony przez specjalnie delegowanego opiekuna, a mianowicie na czele oddziału szewckiego stali p. p. Feliks Wislicki i Michał Hertz, krawieckiego p. Norbert Pinkus, rymarskiego p. Marcin Heiman, bieliźniarskiego pani Zofja Bernsteinowa, rozdawnictwa pani Ludwikowa Bergson.

Warsztaty zarobkowe były utworzone dla bezdomnych rzemieślników, to też w oddziałach szewckim i krawieckim było 85% bezdomnych, w innych oddziałach odsetek ten był mniejszy.

Wszystkim robotnikom zaszczepiono ospę, wszyscy uczęszczali obowiązkowo do kąpielii ulgowych, lub też łaskawie zaofiarowanych przez Towarzy-

stwo Hygieny Praktycznej im. Bolesława Prusa, kąpeli bezpłatnych; analfabeci uczęszczali na kursa dla dorosłych, utrzymywane przez Zarząd W. Gm. St., gdzie tworzyli specjalną klasę.

W warsztatach zwracano uwagę zarówno na udoskonalenie fachowe, jak i podniesienie kulturalnego poziomu pracujących.

Praca w warsztatach odbywała się pod kierunkiem pierwszorzędnych majstrów, którzy mieli za obowiązek dbać przede wszystkim o doskonałe wykończenie. Warsztaty, mając charakter zarobkowy, były zarazem wzorową pracownią, w której pracujący zapoznawali się z najnowszymi zdobyczami techniki rzemieślniczej i metodami pracy. Między innymi w warsztacie szewckim został szeroko zastosowany podział pracy. Np. but wojskowy przechodził przez 32 pary rąk, począwszy od skrajania aż do wykończenia.

System akordowej zapłaty, stosowany powszechnie w Warsztatach wpłynął dodatnio na intensywność pracy.

Zarobki w warsztatach były następujące:

Średni zarobek szewca wynosił 11 rb. tygodniowo, krawca i rymarza 9 rb., w warsztacie bieliźniarskim mniej.

W okresie od 1/III do 31/VII 15 r. wypłaciły warsztaty przeszło 20000 rb. robocizny.

We wszystkich oddziałach pracowali rzemieślnicy już wykwalifikowani, natomiast oddział rymarski musiał być prowadzony z początku jako oddział instrukcyjno-zarobkowy, gdyż kontyngens wykwalifikowanych rymarzy był stosunkowo do popytu zbyt mały. Pracujący Oddziału rymarskiego rekrutowali się z rzemieślników najróżniejszych zajęć oraz bezfachowców, którzy w bardzo prędkim czasie wprawili się tak, że można było przystąpić do wykonania najprostszych części zaprzęgów, pasków i t. p., przyczem obliczało się robociznę według przyjętego cennika akordowego. Już po paru tygodniach wykonywali pracujący zupełnie samodzielnie pewne części, jak uździenice i t. p., w końcu roku sprawozdawczego warsztat wykonywał już tygodniowo 50 par półszoroków, oraz, obok roboty surowcowej, przystąpić można było do czarnej krakowskiej i angielskiej.

Produkcja warsztatów prawie w całości była odbierana przez C. K. O. Warsztat szewcki wyprodukował obuwia do 30/VI dla C. K. O. za rb. 46466.05 dla innych za 5823.05; warsztat krawiecki dla C. K. O. za 33636.10 dla innych za 479.39, warsztat rymarski dla C. K. O. za rb. 12149.87, dla innych za 3169.— Szwalnia i punkt rozdawniczy pracowały wyłącznie dla C. K. O.

Kapitał obrotowy w wysokości 10000.— rb., wpłacony przez C. K. O. na poczet wykonywanych obstalunków oraz zbyt, jaki znajdowały Warsztaty Towarzystwa dzięki protektoratowi C. K. O. były pierwszorzędną podstawą bytu warsztatów. Tylko dzięki temu poparciu można było uruchomić i prowadzić tę tak ważną i znaczną placówkę pracy.

Należy jeszcze zaznaczyć, że stosunek z C. K. O. wykazywał się jeszcze w korzyściach natury ekonomicznej, wypływających ze wspólnego zakupu materiałów surowych, wspólnego opracowania techniki wyrobu, modeli i t. d.

Uważamy za miły obowiązek wyrazić najszczerze podziękowanie za popieranie naszych dążeń i pomoc: Sekcji Przemysłowo-Rękodzielniczej C. K. O. oraz kierownikom Warsztatów C. K. O. Pp. inż. C. Psarskiemu i W. Pacule.

3) Uczelnia rękodzielnicza dla chłopców.

Uczelnia rękodzielnicza zaczęła funkcjonować przy ul. Leszno 75 dn. 1/V 1915 r. Zapisanych było 24 chłopców do dwóch zajęć rzemieślniczych: stolarstwa i koszykarstwa. Kierowniczką uczelni była p. Julia Wilczyńska.

Na początku roku szkolnego 1915/16 było w trzech klasach: wstępnej, pierwszej i drugiej 70 chłopców. Prowadzone były zajęcia: stolarskie, koszykarskie i rymarsko-paskarskie.

Uczelnia posiadać będzie dwie klasy wstępne i 3 specjalne.

Do klas wstępnych przyjmowani są uczniowie w wieku od 8 do 10 lat, do klas specjalnych od 10 do 13.

Klasy specjalne i zajęcia rzemieślnicze mają charakter przygotowawczo-rzemieślniczy, a więc danie wychowañcom rzemieślniczego i technicznego wykształcenia, jako przygotowania do pracy rękodzielniczo - fabrycznej.

Uczelnia czynna była od 9 do 6-ej, a mianowicie: zajęcia teoretyczne od 9 — 12, objad, spożywany na miejscu, od 12 — 1, zajęcia w warsztatach od 1 do 4, podwieczorek od 4 do 4 $\frac{1}{2}$, śpiewy oraz zabawy i ćwiczenia na boisku od 4 $\frac{1}{2}$ do 6.

Obok Rady Opiekuńczej Uczelni, na czele której stał p. Feliks Wiślicki, pieczę nad wychowañcami Uczelni roztacza Koło Opieki z paniami Hermanową Ginsberg, Florą Wiślicką i Michałową Hertz na czele.

4) Kursy dla rzemieślników.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo przystąpiło do prac przygotowawczych w celu zorganizowania przygotowawczych i fachowych kursów dla rzemieślników.

5) Oddziały prowincjonalne.

Danych co do działalności Oddziałów Towarzystwa na prowincji w czasie właściwym otrzymać nie można było. Jedynie wiadomości komunikował:

Oddział w Lublinie, który prowadził szwalnię dla bezdomnych, oraz poczynił przygotowania w celu uruchomienia Warsztatów Zarobkowych szewskich i krawieckich.

SPRAWOZDANIE KASOWE.

Wykaz wpływów i wydatków

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
Wpływy ogólne.						
Składki członków rzeczywistych	2302	50				
Ofiary na cele ogólne	122	50	2425	—		
Procenty.						
Wpływ			779			
Częstoniew.						
Dochód z gospodarstwa			8451	22	10884	01
Wpływy na cele specjalne.						
Ofiary.						
Wpływy			8060	—		
Procenty.						
% od funduszków			142	93	8202	93
Wpływy działu pracy rzemieślniczej.						
Warsztat nauki szycia kapeluszy.						
Wpisy od uczenic			95	—		
Warsztat nauki szycia gorsetów.						
Wpisy od uczenic	201	50				
Wpływy za wyroby	312	78	514	28		
Do przeniesienia						
			609	28	19086	94

Towarzystwa za 1914/15 rok.

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
Wydatki ogólne.						
Komorne	220					
Pensja sekretarza i buchaltera	1920					
" instruktora kolonji	333	82				
Wózny, inkasent i wydatki	750	83	3224	15		
Częstoniew.						
Zapomoga dla fermy w Częstoniewie w wysokości 1/4 wydatków	1985	26				
Przeniesiono na rach. Towarz. I. C. A. 1/2 zysków z gospodarstwa w Częstoniewie	4225	61	6210	87		
Rezerwa na potrzeby Towarzystwa.						
Przeniesiono			1448	99	10884	01
Wydatki biurowe działu rzemiośl.						
Komorne	144	40				
Pensja sekretarza i administracji	1005	—				
Opał i światło	83	62				
Rozjazdy	116	22				
Druki	102	55				
Porto	51	76				
Wydatki biurowe	302	72	1806	27		
Wydatki działu pracy rzemieślniczej.						
Warsztat nauki szycia kapeluszy.						
Materiały surowe	61	56				
Pensja instruktorki	192	50				
Wydatki różne	93	14				
Maszyny i inwent. 10% amortyzacji	46	85	394	05		
Warsztat nauki szycia gorsetów.						
Materiały surowe	402	26				
Pensja instruktorki	640	—				
Wydatki różne	199	02				
Maszyny i inwent. 10% amortyzacji	42	50	1283	78		
do przeniesienia						
			3484	10	10884	01

Wykaz wpływów i wydatków

	Rnb.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
Z przeniesienia			609	28	19086	94
Warsztat nauki wyrobów pończosznicych.						
Wpisy od uczenic	116	50				
Wpływy za wyroby	194	68				
" " " oddziału zarobkowego	377	12	688	30		
Warsztat nauki koszykarstwa.						
Wpływy za wyroby			157	25		
Warsztat nauki garncarstwa.						
Wpływy za wyroby			803	32		
Warsztat nauki wyrobów betonowych.						
Wpływy za wyroby			339	53		
Warsztat nauki wyrobów tkackich.						
Wpływy za wyroby			92	18	2689	86
do przeniesienia					21776	80

Towarzystwa za 1914/15 rok. (Ciąg dalszy).

	Rb.	k.	Rb.	k.	Rb.	k.
Z przeniesienia			3484	10	10884	01
Warsztat nauki wyrobów pończosznicych.						
Materiały surowe	455	96				
Pensje instruktorek	584	—				
Wydatki różne	437	09				
Zarobki pracownic	365	09				
Maszyny 10% amortyzacji	94	70				
Inwentarz 10% "	25	92	1962	76		
Warsztat nauki koszykar. w Krasnymstawie.						
Materiały surowe	267	35				
Pensje instruktorów	345	—				
Wydatki różne	135	71				
Inwentarz odpisano	52	—	800	06		
Warsztat nauki garncarstwa w Kałuszynie.						
Materiały surowe	205	63				
Zarobki chłopców i czeladników	439	50				
Pensja instruktora i administracja	642	55				
Wydatki różne	239	01				
Inwentarz 10% amortyzacji	19	25	1545	94		
Warsztat nauki wyrobów betonowych.						
Materiały surowe	468	90				
Pensja instruktora	243	67				
Wydatki różne	400	51				
Robocizna	73	09				
Wpisy zwrot uczniom	51	50				
Inwentarz 50% amortyzacji	378	50	1616	17		
Warsztat nauki wyrobów tkackich.						
Materiały surowe	450	79				
Pensja instruktora i pomocnika	223	37				
Robocizna	117	27				
Wydatki różne	186	51				
Inwentarz 10% amortyzacji	45	08	1023	02	10432	05
do przeniesienia					21316	06

Wykaz wpływów i wydatków

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
Z przeniesienia					21776	80
Warsztaty zarobkowe przy ul. Grzybowskiej.						
Warsztat rymarski.						
Wpływy za wyroby			10688	57		
Warsztat szewcki.						
Wpływy za wyroby			37707	40		
Warsztat krawiecki.						
Wpływy za wyroby			34445	88	82841	85
Ofiary na Uczelnię Rękodzielniczą.						
od p. B. Maliniaka i pani Breslauer					1000	—
Rezerwa ofiar na cele specjalne.						
Przeniesiono					1074	65
					106698	30

Towarzystwa za 1914/15 rok.

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
z przeniesienia					21316	06
Fundusz warsztatów.						
Przeniesiono						1568 30
Warsztaty zarobkowe przy ul. Grzybowskiej.						
Koszty ogólne.						
Pensje administr., komorne i wydatki	2779	03				
Inwentarz odpisano	866	31			8645	34
Warsztat rymarski.						
Inwentarz 20% amortyzacji	87	71				
Materiały surowe	7757	15				
Robocizna	2147	66				
Komorne i wydatki różne	210	45			10202	97
Warsztat szewcki.						
Inwentarz 20% amortyzacji	260	80				
Maszyny 20%	130	—				
Materiały surowe	27818	44				
Robocizna	8470	92				
Komorne i wydatki różne	623	88			37304	04
Warsztat krawiecki.						
Inwentarz 20% amortyzacji	45	10				
Maszyny 20%	74	20				
Materiały surowe	27232	25				
Robocizna	3746	49				
Komorne i wydatki różne	327	78			31425	82
Szwalnia.						
Komorne i wydatki					226	89
Uczelnia rękodzielnicza:						
Przybory 25% amortyzacji	116	52				
Pensje nauczycieli i wydatki	537	86			654	38
Fundusz uczelni.						
Przybory i inne					349	50
						1003 88
					106693	30

Bilans Towarzystwa Popierania Pracy Rolnej

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
STAN CZYNNY:						
Szacunek Częstoniewa.						
Szacunek Częstoniewa wraz z budynkami i inwentarzem w d. 30/VI 1915 r.					170008	63
S. Natanson i Synowie w m. R-ek Towarz.						
Pozostałość			8667	27		
S. Natanson i Synowie w m. R-ek Sekcji.						
Pozostałość			2485	35	11152	62
Fundusz do dyspozycji Prezesa Towarz.						
Wypłacone pożyczki					313	95
Biblioteka.						
Zakup książek					21	79
Maszyny do szycia.						
Zakupione 43 maszyny					1371	—
Kasa.						
Pozostałość					398	25
Dział pracy rzemieślniczej.						
Warsztat nauki szycia kapeluszy.						
Maszyny	358	80				
Inwentarz	62	50	421	30		
Warsztat nauki szycia gorsetów.						
Maszyny i inwentarz	382	50				
Materiały surowe	161	70	544	20		
Warsztat nauki wyrobów pończosznich.						
Kasa, pozostałość	9	71				
Maszyny	852	30				
Inwentarz	233	50				
Materiały surowe	93	50	1189	01		
Warsztat nauki koszykarstwa.						
Inwentarz			40	—		
Warsztat nauki garncarstwa.						
Kasa, pozostałość	23	25				
Inwentarz	173	40				
Materiały surowe i wyroby	446	—	642	65		
do przeniesienia			2837	16	183266	24

i Rzemieślniczej wśród żydów d. 30 Czerwca 1915 r.

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
STAN BIERNY:						
Rach. Kapitału.						
Kapitał Towarzystwa w szacunku tego-rocznym Częstoniewa.			170008	63		
Z czego odlicza się rezerwa zwrotnej zapomogi			56977	13	113031	50
Fundusz Rezerwowy.						
Rezerwa na ewentualny zwrot zapomogi Tow. I. C. A. do wysokości 80,000 r					56977	13
Częstoniew.						
Pozostałość					8580	42
Fundusz do dyspozycji Prezesa Towarz.						
Wpływ od prezesa M. Bergsona					290	—
Fundusz do dyspozycji prof. S. Dicksteina.						
Pozostałość					539	14
oraz Rb. 3000—w 4½% List. Zast. Ziem.						
Fundusz pożyczkowy do dysp. prof. S. Dicksteina i p. St. Kempnera.						
Ofiara pp. Józefa i Maryi Rozenfeld					1500	—
Fundusz Maszyn.						
Od Komisji Niesienia Pomocy przy Gminie Starozak.					1500	—
Rezerwa na potrzeby Towarzystwa.						
Pozostałość					6688	06
Oddział Towarz. w Lublinie.						
Wpłacone					175	06
do przeniesienia					189281	31

Bilans Towarzystwa Popierania Pracy Rolnej

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
z przeniesienia			2887	16	183266	24
Warsztat nauki wyrobów betonow.						
Inwentarz			378	50		
Warsztat nauki wyrobów tkackich.						
Kasa pozostałość	32	94				
Materiały surowe i wyroby	936	—				
Inwentarz i warsztaty	405	70	1374	64	4590	30
Warsztaty zarobkowe przy ul. Grzybowskiej.						
Urządzenie ogólne.						
Inwentarz i elektryczność			710	90		
Warsztat rymarski.						
Inwentarz i narzędzia	350	80				
Materiały surowe	2679	25	3030	05		
Warsztat szewcki.						
Inwentarz i narzędzia	1043	20				
Maszyny	520	—				
Materiały surowe	16160	04				
Wyroby gotowe	7556	55	25279	79		
Warsztat krawiecki.						
Inwentarz i narzędzia	180	30				
Maszyny	296	80				
Materiały surowe	2255	76				
Wyroby gotowe	798	30	3531	16		
Szwalnia.						
Kasa do obrachunku	545	—				
Nici	344	52	889	52		
Dłużnicy.						
Centralny Komitet Obywatelski	35563	09				
Oddział Towarz. w Lublinie	695	23				
Sala Zajęć	89	25	36347	57	69788	99
Uczelnia rękodzielnicza.						
Przybory					349	50
					257995	03

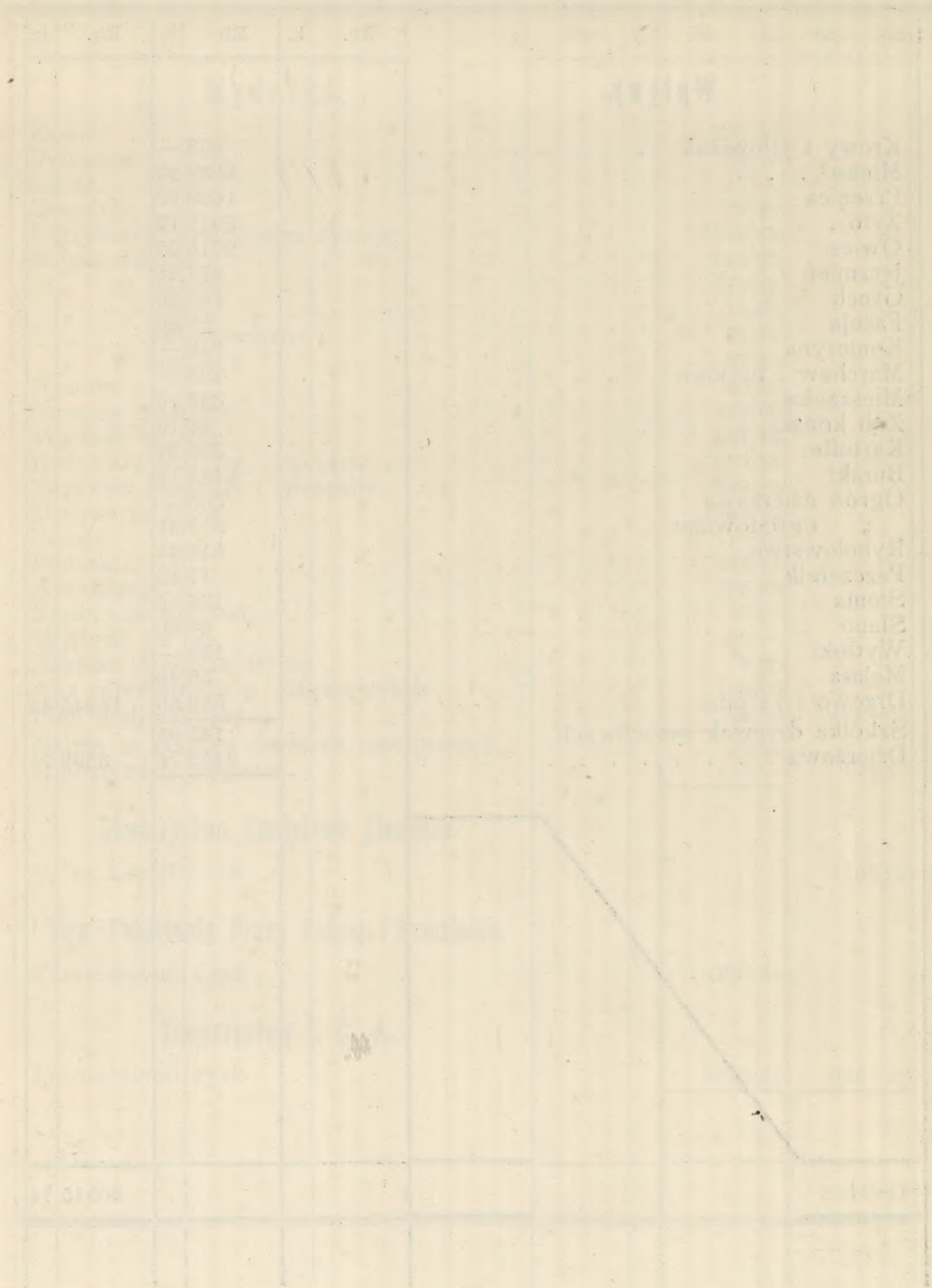
i Rzemieśniczej wśród żydów d. 30 Czerwca 1915 r. (Ciąg dalszy.)

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
z przeniesienia					189281	31
Fundusz warsztatów.						
Ruchomości i remanenty					4590	30
Rezerwa ofiar na cele specjalne.						
Pozostałość					1212	08
Warsztaty zarobkowe przy ul. Grzybowskiej.						
Fundusz warsztatów zarobkowych.						
Ofiara za pośrednictwem p. S. Natansona					10000	—
Wierzyciele.						
Stanisław Natanson	18500	—				
Sumy Przechodnie	6000	—				
Należności różnym za towary	2694	62				
Br. Pfeiffer i Temler	1478	22				
Centralny Kom. Obywatel. Rach. osobny	23889	—	52561	84	62561	84
Fundusz uczelni.						
Przybory					349	50
					257995	03

Koszty utrzymania Fermy Rolniczej w Częstoniewie.

	Rb.	k.	Rb.	k.	Rb.	k.
Wydano w roku 1914/15.						
Pensja dyrektora i nauczycieli			3102	50		
" stelmacha i kowala			95	—		
" służby fermy			342	25		
Koszty kancelaryjne			121	48		
Lekarz, felczer i apteka			61	69		
Koszty przyjęcia wizytatorów			3	74		
Rozjazdy w sprawie fermy			55	66		
Asekuracja ruchomości szkolnych			15	47		
Reperacja budowli szkolnych			55	37		
Żywność służby			164	12		
" uczniów			1276	63		
Odzież			61	72		
Obuwie			103	93		
Pranie bielizny, mydło i krochmal			17	11		
Utensylja kuchenne			14	85		
Amortyzacja ruchomości			513	46		
Opał			550	90		
Światło			115	43		
Wydatki różne			65	13		
Wydatki w naturze dla internatu			521	61		
" " " " " personelu fermy			342	48		
Konie w ciągu roku i fernal			340	50	7941	03
Obciążono.						
Towarzystwo I. C. A. . . . . ³ / ₄ wydatków			5955	77		
Tow. Pop. Pracy Rol. i Rzem. ¹ / ₄ "			1985	26	7941	03

Wykaz wpływów i wydatków

	Rb.	k.	Rb.	k.	Rb.	k.
Wpływy.						
Krowy i jałowizna			658	—		
Mleko			2039	29		
Przenica			1686	90		
Żyto			3011	12		
Owies			2010	28		
Jęczmień			477	25		
Groch			180	50		
Fasola			35	80		
Koniczyna			749	—		
Marchew i brukiew			223	50		
Mieszanka			333	10		
Ząb koński			25	10		
Kartofle			390	34		
Buraki			2483	19		
Ogród dzierzawa			500	—		
„ ogrodowizna			513	31		
Rybołówstwo			516	45		
Pszczelnik			17	50		
Słoma			138	10		
Siano			66	80		
Wytłoki			150	—		
Melasa			50	40		
Drzewo i karpina			689	50	16945	43
Szkółka drzewek owocowych			142	95		
Dzierżawa			3456	76	3599	71
					20545	14

w gospodarstwie za 1914/15 r.

	Rb.	k.	Rb.	k.	Rb.	k.
Wydatki.						
Konie			909	90		
Peluszki			58	—		
Łubin			11	—		
Seradela			62	40		
Utrzymanie inwentarza żywego			3229	68		
Najem dzienny			565	82		
„ za buraki			648	65		
„ „ chmiel			14	84		
„ „ rybołówstwo			84	78		
„ w ogrodzie			81	63		
Nasiona			40	52		
Nawozy sztuczne			145	66		
Wydatki ogólne			167	73		
Inwentarz martwy, odpisano			654	53		
Naprawa narzędzi i sprzętów			583	33		
Ordynarje służby			1942	12		
Pensje			770	75		
Podatki			258	73		
Asekuracje			198	63		
Reperacje budowli			40	70		
Wydatki na las			99	—		
Szkółka drzewek fermy			2	25		
Akt rejentalny z p. Bagniewskim			182	20		
Plan meljoracyjny			96	80	10849	65
Najem w szkółce drzewek owocowych			24	65		
Amortyzacja cegielni			110	—	134	65
Towarzystwo Kredytowe Ziemskie.						
% za 1914/15 rok					1109	62
Tow. Popierania Pracy Rolnej i Rzemieśln.						
Przeniesiono zysk			4225	61		
Towarzystwo I. C. A.						
Przeniesiono zysk			4225	61	8451	22
					20545	14

Bilans Częstoniewa

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
STAN CZYNNY.						
Grunty i budowle.						
Wartość tychże			106504	04		
Regulówka pod wiklinę	323	85				
Urządzenie stawu	435	80	759	65	107263	69
Budynki szkolne.						
Koszt wystawionych budowli					53256	14
Grunty kolonji.						
120 morgów gruntu wydzierżawionego			12000	—		
„ „ za zasiewy			368	—	12368	—
Budowa kolonji.						
Pozostała należność					1837	95
Należność od kolonistów.						
Należność od tychże					428	38
Szkoła.						
Inwentarz d. 30/6 1915 r.						
Ruchomości, sprzęty i utensylja	1106	31				
Synagoga	989	45				
Gabinet fizyczno-chemiczny	175	78				
Podręczniki nauk. i książki do czytania	266	89				
Bielizna, pościel, odzież i obuwie	203	47	2741	90		
Produkty spożywcze	8	73				
Materiały piśmienne	1	15				
Apteka	12	78	22	66	2764	56
Juljusz Bagniewski w Falencinie.						
Wartość inwentarza i zasiewów			13405	79		
Zwrot 120 morgów			368	—	13037	79
Cegielnia.						
Wartość z budynkami					2177	97
Cegły.						
Remanent 25450 sztuk					247	22
do przeniesienia					193381	50

po dzień 30 Czerwca 1915 r.

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
STAN BIERNY.						
Rach. kapitału.						
Kapitał Częstoniewa					170008	63
Tow. Kredytowe Ziemskie.						
Pozostała pożyczka w d. 30/6 1915 r. z pierwotnych Rb. 42233 k. 77					22725	80
Fundusz amortyzacyjny.						
Amortyzacja cegielni					1407	97
Fundusz rezerwowy.						
Pozostała rezerwa					1188	21
Fundusz zarobkowy wychowawców Fermy.						
Fundusz d. 30/6 1915 r.					1747	15
do przeniesienia						
					197077	76

Bilans Częstoniewa

		Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
z przeniesienia . . .						193881	50
Gospodarstwo.							
Inwentarz żywy.							
Konie	12 sztuk	906	60				
Żrebaki	4 "	350	—	1256	60		
Krowy	23 "	2061	—				
Jałowizna	6 "	120	—				
Buchaj	1 "	200	—	2381		3637	60
Ziemiopłody.							
Remanent i zasiewy.							
Pszonicy	23 ¹ / ₄ korca . . . . . po 10.—			232	50		
Żyta	55 ¹ / ₄ " . . . . . " 5.50			303	87		
Owsa	64 ³ / ₄ " . . . . . " 8.—			518			
Jęczmienia	17 ¹ / ₂ " . . . . . " 8.—			140			
Grochu	2 ¹ / ₂ " . . . . . " 12.—			30			
Łubinu	3 ¹ / ₄ " . . . . . " 8.—			26			
Koniczyny czerwonej	2 ¹ / ₂ korca po 100.—			250			
Buraków pastewnych	80 $\mathcal{H}$ . . . . . " —.—			24	40		
Marchwi i brukwi	40 $\mathcal{H}$ . . . . . " 1.—			40			
Zębu końskiego	400 $\mathcal{H}$ . . . . . " —.—			46			
Mieszanki	22 ¹ / ₂ korca . . . . . po 8.—			180	50		
Kartofli	75 " . . . . . " 1.50			112	50		
Nasiona inspektowe i ogrodowe	. . . . .			34	25		
Słomy	110 cent. . . . . po 0.35			38			
Otrąb żytnich	15 pudów . . . . . " 1.—			15	—	1991	02
Nawozy sztuczne.							
Remanent nawozów						155	10
Inwentarz martwy.							
Narzędzia rolnicze i sprzęty gospod.				3014	79		
Remanent żelaza i drutu				75	—		
Drzewo i karpina				96	—	3185	79
do przeniesienia						202351	01

po dzień 30 Czerwca 1915 r.

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
z przeniesienia					197077	76
Fundusz lasu.						
Pozostałość					16488	83
do przeniesienia					213566	59

WIN: Bilans Kolonji w Częstoniewie

	Rb.	k.	Rb.	k.	Rb.	k.
Długi dzierżawców kolonji w Częstoniewie:						
Moszek Landau.						
15 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			4241	55		
Ajzyk Landau.						
15 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			4241	55		
Moszek J. Kirszenberg.						
30 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			6389	47		
Moszek Kalb.						
15 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			4084	27		
Szlama Wysicki.						
15 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			4217	45		
Szlama Litman.						
15 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			4217	45		
Moszek D. Miller.						
15 morgów gruntu, zasiewy i budynki .			4217	45	31609	19
do przeniesienia . .					31609	19

po dzień 30 Czerwca 1915 r. MA.

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
Grunty fermy Częstoniew.						
120 morgów gruntu i zasiewy					12368	—
Fundusz budowy.						
Towarzystwo I. C. A.	10532	20				
spłacono	1252	68	9279	52		
Michał Bergson			2885	65		
Bernard Kaftal			1503	45		
Henryk Welt			1000	—		
Wilhelm S. Landau			1000	—	15668	62
Fundusze amortyzacyjne.						
Towarzystwo I. C. A.			593	78		
Procenty			291	79	885	57
Ferma Częstoniew.						
Pozostałość					1837	75
Raty kolonistów.						
Moszek Landau.						
4 raty do 30 Czerwca 1912 r.					390	
Ajzyk Landau.						
4 raty do 30 Czerwca 1912					390	
Moszek J. Kirszenberg.						
3 raty do 31 Grudnia 1911	495	—				
na rachunek 4-ej raty	50	—			545	
Moszek Kalb.						
4 raty do 30 Czerwca 1912	390	—				
na rachunek raty	50	—			440	
Szlama Wysicki.						
5 rat do 31 Grudnia 1913					555	
Szlama Litman.						
3 raty do 31 Grudnia 1912					333	
Moszek D. Miller.						
4 raty do 30 Czerwca 1913					444	
do przeniesienia . .						3097
						33856
						94

WIN. Bilans Kolonji w Częstoniewie

	Rub.	k.	Rub.	k.	Rub.	k.
Z przeniesienia					31609	19
Sumy przechodnie						
Pozostałość					8	80
S. Natanson i Synowie w miejscu.						
Pozostałość					3957	95
Pożyczki kolonistów.						
M. J. Kirszenberg			150	—		
Moszek Landau			205	—		
Ajzyk Landau			175	—		
Moszek Kalb			175	—		
Szlama Litman			200	—		
M. D. Miller			175	—	1080	
Zapłacone długi za kolonistów.						
M. J. Kirszenberg			320	—		
Moszek Landau			600	—		
Ajzyk Landau			270	—		
Moszek Kalb			196	—		
Szlama Litman			290	—	1676	
					38331	94

po dzień 30 Czerwca 1915 r.

MA:

	Rb.	k.	Rb.	k.	Rb.	k.
Z przeniesienia					33856	94
Kaucje kolonistów.						
Moszek Landau			350	—		
Ajzyk Landau			350	—		
Moszek J. Kirszenberg			750	—		
Moszek Kalb			500	—		
Szlama Wiskicki			500	—		
Szlama Litman			500	—		
Moszek D. Miller			500	—	3450	
Fundusz pożyczkowy imienia b. p. Anieli z Bergsonów Zachsowej.						
Michał Bergson			600	—		
Henryk Sachs			400	—		
Ignacy Sachs			25	—	1025	
					38331	94

Lp. Nr	Nazwa	Wartość	Opis
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...
11	...	...	...
12	...	...	...
13	...	...	...
14	...	...	...
15	...	...	...
16	...	...	...
17	...	...	...
18	...	...	...
19	...	...	...
20	...	...	...
21	...	...	...
22	...	...	...
23	...	...	...
24	...	...	...
25	...	...	...
26	...	...	...
27	...	...	...
28	...	...	...

Lista Członków Towarzystwa
wraz z podaniem wpłaconych przez nich sum
i lista ofiar na cele Towarzystwa.

Lista Członków Towarzystwa

wraz z podaniem wpłaconych przez nich sum

i lista ofert na cele Towarzystwa

Członkowie współpracownicy:

Heilpern Maksymiljan
Medres Rafał
Reicher Juljan D.

Członkowie rzeczywiści:

	Rb. k.		Rb. k.
1. Adler Józef	10.—	Z przeniesienia	597.—
2. Apte Ludwik	—.—	25. Błazkowski Z.	10.—
3. Arkin Albert	—.—	26. Borenstein Ch.	10.—
4. Aronson A.	—.—	27. Braunstein Wład.	—.—
5. Asterblum M.	10.—	28. Braunstein Ignacy	—.—
6. Baranowski Ignacy prof.	10.—	29. Bregman S.	—.—
7. Baumflek S.	10.—	30. Bregmanowa L.	10.—
8. Bekerman Leon	—.—	31. Brodzka Ludwika	10.—
9. Bekermanowa Piotrowa*)	5.—	32. Cohn Józef	12.—
10. Bekerman Piotr*)	5.—	33. Cohn Juljan	10.—
11. Bendetson Ignacy	10.—	34. Cwajfus L.	10.—
12. Benkel Izydor	—.—	35. Cylkow Henryk	10.—
13. Benzef Stefan	10.—	36. Dawidson L.	25.—
14. Bergson Ludwik	40.—	37. Dickstein Samuel	10.—
15. Bergson Michał	300.—	38. Efraim M.	10.—
16. Bergson Samuelowa	25.—	39. Eiger Bronisław	25.—
17. Berson Edward	50.—	40. Eisenman Henryk	15.—
18. Berson Michał	100.—	41. Endelman Zygmunt	—.—
19. Berson Stefan	—.—	42. Endelman O.	—.—
20. Bernstein Eljasz	—.—	43. Endelman Maurycy	—.—
21. Bernsteinowa Eleonora	—.—	44. Endelman J. D.	—.—
22. Birenweig Bernard	—.—	45. Erlich Stanisław	10.—
23. Birnbaum D.	—.—	Do przeniesienia	774.—
24. Błazkowski Henryk	12.—		
Do przeniesienia	597.—		

*) Za pół roku.

	Rb. k.
Z przeniesienia	774.—
46. Etingerowa Golla	10.—
47. Fajgenbaum Eljasz Sukc.	10.—
48. Flatau Henryk	10.—
49. Flaum Maurycy	20 —
50. Fleiszer Dawid	10. —
51. Folman S. Z.*)	5.—
52. Fraenklowa Nat.	25.—
53. Fraenkel H.*)	5.—
54. Freiderowa Janina	10.—
55. Frank J.	10 —
56. Freider Miecz.	10.—
57. Freilich B.	10.—
58. Frydztajn Adolf	—.—
59. Fürstenberg Henryk*)	5.—
60. Geisler Stanisław	10.—
61. Gelblum S.	15.—
62. Gepnerowa Stefanja	12.—
63. Gincberg Herman	20.—
64. Goldfeder Józef	—.—
65. Goldfeder Bronisław	—.—
66. Goldfederowa Jeanne	—.—
67. Goldfeder Róża	—.—
68. Goldflam S.	25.—
69. Goldsztein Stanisław*)	5.—
70. Gordon S.	—.—
71. Graff S.	12.—
72. Grauman H.	10.—
73. Grodzieński M.	10.—
74. Grüdiger Ludwik	10.—
75. Grundzach Ign.	10 —
76. Gurewicz Adolf	10.—
77. Gurewicz Maks	20.—
78. Gurtzman Aleksander	10.—
79. Halpernowa L.	—.—
80. Hamburger Adolf	10.—
81. Heiman Marcin	—.—
82. Heiman Maurycy	—.—
83. Hejman Maks	12.—
Do przeniesienia	<u>1115.—</u>

	Rb. k.
Z przeniesienia	1115.—
84. Helman I.	15.—
85. Hertz Jakób	—.—
86. Hertzowa E.	10.—
87. Hertz Maksymiljan	10.—
88. Hertz Michał	10.—
89. Hopfenblum Henrykowa	10.—
90. Hopfenblum H.	10.—
91. Hornstein	10.—
92. Horowicz Michał	—.—
93. Horowicz S.	10.—
94. Hosiason Józef	10.—
95. Ippo A. B.	10 —
96. Jarociński Stanisław	—.—
97. Judt J. M.	—.—
98. Kadyński S.	10.—
99. Kaftal Bernard	—.—
100. Kajzersztajn D.	10.—
101. Kajzersztajn Maurycy	12.—
102. Kajzersztein Józef	12.—
103. Kamenka J.	—.—
104. Kaufman Zygmuntowa	—.—
105. Kempner Stanisław	10.—
106. Kernbaum Józef	25.—
107. Kirsztrot Jakób	10.—
108. Klein W.	10.—
109. Kleinerman Zygmunt	—.—
110. Klingsland Fabjan	20.—
111. Königsgeld Matias	10.—
112. Korngold Albert	—.—
113. Kowarski D.	—.—
114. Kraushar Juljan	10.—
115. Kraushar M.	10.—
116. Kreuterkraft Zygmunt	10.—
117. Krywicki Roman	—.—
118. Kuratow Marek	10.—
119. Lacher M.	12.—
120. Landau W. S.	100.—
Do przeniesienia	<u>1501.—</u>

*) Za pół roku.

	Rb. k.
Z przeniesienia	1501.—
121. Landau Ignacy	—.—
122. Landau Henryk	—.—
123. Landau Bronisław	—.—
124. Landau Regina	—.—
125. Landau Józef	15.—
126. Landau Stanisław	10.—
127. Landsberg Aleksander	20.—
128. Lauterbach Bernard	—.—
129. Lauer Bernard	10.—
130. Lewin Paulina	15.—
131. Lewin M. D.	10.—
132. Lewy Herman	—.—
133. Lichtenbaum Leon	10.—
134. Likiernik Maurycy	—.—
135. Likiernik Artur	—.—
136. Lipsztat Aleks.	—.—
137. Lipszyc Ignacy	10.—
138. Luxemburg Maksym	10.—
139. Łaska Janina	10.—
140. Malberg J.*)	7.50
141. Majmon Henryk	10.—
142. Mayzner Paweł*)	5.—
143. Meyer Jerzy	25.—
144. Meyerowa M.	10.—
145. Meyerson S.	10.—
146. Meyerson Max. G.	15.—
147. Minkowski Paweł	10.—
148. Morgenstern S.	10.—
149. Morgenstern Natan	10.—
150. Moszkowski Władysław	—.—
151. Moseson Samuel	10.—
152. Mühlsteinowa Róża	—.—
153. Mutermilch Leonard	10.—
154. Natanson Kazimierz	10.—
155. Natanson Stanisław	50.—
156. Neuman Aleksander	15.—
157. Neumanowa Flora	25.—
158. Neumark Jakób	—.—
Do przeniesienia	<u>1865.50</u>

	Rb. k.
Z przeniesienia	1865.50
159. Neumark B.	12.—
160. Nisenson D.	10.—
161. Oderfeldowa Cecylja*)	5.—
162. Oppenheimowa Lola	—.—
163. Oppenheim Maurycy	10.—
164. Oppenheim Bernard	—.—
165. Osser Adamowa	—.—
166. Pechnik Józef	10.—
167. Peretz Joachim	10.—
168. Peretz Emil	10.—
169. Peretz Adolf	15.—
170. Pinkus Julian	10.—
171. Pinkus Norbert	10.—
172. Polak Stanisław	10.—
173. Poznański Mirosław	—.—
174. Poznańska Karolowa	—.—
175. Poznański Herman	100.—
176. Przepiórka Dawid	12.—
177. Przeworski Dawid	—.—
178. Przeworski Wincenty	25.—
179. Przeworski Jakób	15.—
180. Rajchman Bronisław	25.—
181. Rechtszafen I. M.	10.—
182. Reicher Stanisław	—.—
183. Reisberg Jakób	—.—
184. Rittenberg Benjamin	12.—
185. Rogozińska Bernardowa	12.—
186. Róg Michał	—.—
187. Rotbard Józef*)	6.—
188. Rotblat Ludwik H.	12.—
189. Rozenfeld Józef	10.—
190. Rozenfeld Izrael	10.—
191. Rundstein M.	10.—
192. Ruziewicz Maurycy	12.—
193. Ruziewicz Leon	10.—
194. Rzędowski J.	10.—
195. Sachs Józef	—.—
Do przeniesienia	<u>2256.50</u>

*) Za pół roku.

Z przeniesienia		Rb. k.	Z przeniesienia		Rb. k.
		2256.50			2440.50
196.	Sachs Izidor	—.—	220	Wagner W.	—.—
197.	Sachs Władysław	10.—	221.	Wascrucg Józef	—.—
198.	Sachs Henryk	25.—	222.	Weinstein Naum.	12.—
199.	Salcman Józef	—.—	223.	Wegmeister Jakób	—.—
200.	Segał O.	10.—	224.	Weinzieher S.	—.—
201.	Seidenbeutel Maksym	10.—	225.	Weisblat Daniel	—.—
202.	Seidenbeutel Stanisław	10.—	226.	Weisblat Adolf	10.—
203.	Shönwitz Izidor	—.—	227.	Welt Henryk	50.—
204.	Spilfogel M.	10.—	228.	Wiener Edward	10.—
205.	Spilfogel A.	15.—	229.	Wiener Ignacy	10.—
206.	Spiro M. S.	—.—	230.	Winogradow A. J.	—.—
207.	Srebrny Stanisław	10.—	231.	Wiślicki F.	10.—
208.	Sterling Ludwik	—.—	232.	Wiślicka Fl.	10.—
209.	Strasman A.	12.—	233.	Witenberg Józef	10.—
210.	Szatenstein Leon	10.—	234.	Wizel I.	10.—
211.	Szejnman M.	12.—	235.	Wohl N.	10.—
212.	Szerezowski Rafał	30.—	236.	Wolanowski Jerzy	—.—
213.	Szwarcstein	—.—	237.	Wulfson Salo	—.—
214.	Teichfeld Miecz.	20.—	238.	Zabłudowski B.	—.—
215.	Teichfeld Józef	—.—	239.	Zajac Józef	—.—
216.	Teitelbaum Stanisław	—.—	240.	Zajac Paweł	10.—
217.	Truskier Paweł	—.—	241.	Zylber Adam	10.—
218.	Truskier A.	—.—	242.	Zylber Zygmunt	10.—
219.	Truskier Adolf	—.—		Razem	2612.50
	Do przeniesienia	2440.50			

Ofiarodawcy:

	Rb. k.
1. Brodzka	3.—
2. Fajans Edward	5.—
3. Grünberg Jul.	5.—
4. Hartman Kazimierz	2.—
5. Klopferd L.	6.—
6. Kraushar dr. z rodziną	5.—
7. Kronholtz	2.50
8. Landau St.	10.—
9. Lewin Paul	10.—
10. Morgenstern Ludwik	6.—
Do przeniesienia	54.50

	Rb. k.
Z przeniesienia	54.50
11. Mossin M.	6.—
12. Mutermilchowa Julja	5.—
13. Neumark Jan	2.—
14. Nisenson dr.	5.—
15. Reicher J.	5.—
16. Rogoziński Henryk	3.—
17. Rozencweig Leon	10.—
18. Srebrny Zygmunt dr.	6.—
19. Srebrny Stanisław	10.—
20. Szatenstein A.	5.—
21. Szejnman M.	5.—
22. Tenenbaum Leopold	6.—
Razem	<u>122.50</u>

Ofiary na cele specjalne.

a) Na Sekcję Przemysłu drobnego.

	Rb. k.
1. Dr. Karol Poznański	500.—
2. Bracia Bukiet	100.—
3. Karol Hertz	200.—
4. Leon Hirsberg	60.—
5. Maurycy J. Poznański	600.—
6. Adam Osser	300.—
7. M. Pinkus	100.—
8. Henryk Pinkus	25.—
9. Józef Pinkus	25.—
10. Mieczysław Hertz	50.—
11. Bolesław Eiger	200.—
12. D. Przepiórka	25.—
13. Z Daru Monarszego	4600.—
14. Bron. Reichman	25.—
15. D. Przeworski	1000.—
16. E. Berson 10 warsz. tkack.	250.—
Razem	<u>8060.—</u>

b) Na Uczelnię Rękodzielniczą:

B. Maliniak i Breslauerowa rb. 1.000.—

c) Na Warsztaty Zarobkowe:

N. N., za pośrednictwem W-go
St. Natansona . . . rb. 10.000.—

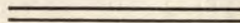
T-wo Popierania Pracy w Rosji
50 maszyn do szycia war-
tości . . . . . rb. 3.000.—

Komisja niesienia pomocy przy
Z. W. Gm. St. na zakup
maszyn . . . . . rb. 1.500.—

Bernard Raabe 50 par kopyt
wartości . . . . . rb. 40.—

d) Na fundusz pożyczkowy.

Józef i Marja z Marszałkowi-
czów Rozenfeldowie rb. 1.500.—

Lista osób, które zadeklarowały
składki roczne na rzecz
KOŁA OPIEKI UCZELNI RĘKODZIELNICZEJ.

	Rb. k		Rb. k
Bachrach Jerzowa	15.—	Landau Józef	18.—
Bergson Ludwikowa	18.—	Landsberg Aleksander	60.—
Binenthalowa Marja	12.—	Landsberg Feliks	60.—
Cohnowa Leonora	12.—	Lipmanowicz Feliks	6.—
Cohn Maksymiljan	18.—	Majerson Róża	12.—
Czyż Leon	60.—	Majmon Henrykowa	10.—
Erlich D-rowsa	6.—	Markus Mieczysław	12.—
Flatau Henryk	28.—	Majerson Maxowa	12.—
Freiderowa Janina	6.—	Neuman Szymonowa	10.—
Fuksowa F.	12.—	Neumanówna Jadwiga	10.—
Ginsberg Hermanowa	24.—	Nejmarkowa Mila	12.—
Goldbaum Henrykowa	12.—	Neumarkowa Bronisława	12.—
Grosman Kazimierz	12.—	Przeworski Jakób	60.—
Hertzowa Eugenia	12.—	Przeworski Maurycy	60.—
Heiman Edwardowa	12.—	Przeworski Wincenty	60.—
Heymanowa Lina	12.—	Rappel Anna	10.—
Hopfenblumowa Zofja	12.—	Rogosiński Ignacy	12.—
Korngold Zygmunt	12.—	Rosenberg Henryk	12.—
Kramszykowa Emilja	3.—	Szpilrajnowa Anna	8.—
Kraushar Daniel	10.—	Szyfferowa Ir.	12.—
Landau Stanisław	200.—	Wislicka Florentyna	24.—
Landauowa Marja	12.—	Wołkowicz Aleksander	12.—
Landauowa Ida	36.—	Zand Maksymiljan	10.—

Protokół Komisji Rewizyjnej.

Działo się w biurze Towarzystwa Popierania Pracy Rolnej i Rzemieślniczej wśród żydów w Królestwie Polskiem przy ul. Leszno № 48, dnia 30 listopada 1915 r. o godz. 4-ej po poł.

Zebrali się członkowie Komisji Rewizyjnej: Pp. Herman Lewy, Kazimierz Natanson i Henryk Welt.

Po dokładnem rozpatrzeniu i sprawdzeniu:

- 1) Rachunku wpływów i wydatków Towarzystwa,
- 2) Bilansu Towarzystwa Popierania Pracy Rolnej i Rzemieślniczej wśród żydów w Królestwie Polskiem,
- 3) Rachunku wpływów i wydatków Fermy Rolniczej w Częstoniewie,
- 4) Bilansu Fermy Rolniczej w Częstoniewie,
- 5) Bilansu Kolonji Rolniczej w Częstoniewie,
- 6) Rachunkowości i kasy oraz
- 7) Budżetu na 1915/16 rok

Komisja Rewizyjna znalazła rachunki te i bilanse w porządku i wniosła o ich zatwierdzenie oraz pokwitowanie Zarządu z rachunków za rok operacyjny 1914/15, a jednocześnie o zatwierdzenie projektu budżetu na rok 1915/16.

(Podpisy:) Kazimierz Natanson
Henryk Welt
Herman Lewy.

INSTYTUT
KSIĄŻKI LITERACJI
BIBLIOTEKA
00-230 Warszawa, ul. Nowy Świat 40
Tel. 26-68-63

F

23.741